

001	66	16	96	96	13	26	96	92	22	69	52	25	96	13	13	7	5	0
100	98	96	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	8

MAATALOUS

Ulkomaisilta marjanpoimijoilta kiskotaan rahaa pääsystä Suomeen

Marjatilat haluavat käyttää ulkomaalaisia kausityöntekijöitä, koska ilman heitä marjat jäävät keräämättä. Työntekijöitä voi yrittää suojella välittäjien ahneudelta palkkaamalla heitä suoraan ilman välikäsiä.

.....

SUOMENLAHTI (MT) Perityt välityspalkkiot ja muut laittomat maksut ovat ulkomaalaisten työntekijöiden palkkaamiseen liittyvät suurimmat ongelmat.

Rahaa kiskovat erityisesti välittäjät lähdomaassa, mutta tapauksia on tullut ilmi myös Suomessa, kertoi lakimies **Karoliina Hyttinen** ulkoministeriöstä hedelmän- ja marjanviljelijöiden talvipäivillä viime keskiviikkona.

Tuottajilla on hyvin vähän mahdollisuuksia turvata työntekijän selusta.

Varoituskellojen pitäisi soida ainakin silloin, jos välittäjä ei laskuta työntekijöiden hankkimisesta. ”Maksu todennäköisesti peritään, mutta työntekijältä.”

Yrittäjä voi koettaa välttää

sudenkuoppia olemalla suoraan yhteydessä työntekijäksi pyrkiviin. ”Mitä enemmän välikäsiä, sitä enemmän riskejä.”

Talvipäivien osallistujien joukosta kerrottiin tapauksesta, joissa yrittäjä luuli sopineensa asiat suoraan työnhakijan kanssa. Taustalla olikin kielitaitoinen välittäjä, joka hoiti asiat hakijan piikkiin.

Viranomaisten tiedossa on myös tapauksia, joissa työntekijää on niin sanotusti erehdytetty joko palkan tai työn suhteen.

Myös kotimaisia väärinkäytöksiä tulee ilmi. Kausityöntekijöille on maksettu liian vähän palkkaa tai sitä ei ole maksettu ollenkaan.

Ilmi on tullut myös tapauksia, joissa asumisesta, ruuasta tai kuljetuksista on peritty kohuuttomia maksuja tai työnteki-

JAANA KANKAANPÄÄ

Suomalaisilla mansikkatiloilla ahkeroi joka vuosi etenkin ukrainalaisia, venäläisiä ja valkovenäläisiä kausityöntekijöitä

jän liikkumista on rajoitettu tai valvottu.

Silloin tällöin viranomaiset törmäävät ihmisarvoa alentaviin työ- tai asumisoloihin, Hyttinen kertoo.

Kausityötä enintään 90 vuorokautta Suomessa voi tehdä ilman oleskelulupaa töitä enintään 90 vuorokautta.

Nykyisen käytännön mukaan kausityötä tekemään tulevat

viisumivollisten maiden kansalaiset saapuvat tänne Suomen myöntämällä C-viisumilla, jossa on merkintä seasonal work FI.

Menettely koskee sekä työsuhteessa olevia että jokamiehenoikeuden perusteella marjoja tai hedelmiä poimivia.

Väärinkäytösten, ihmiskauppa- ja muun uhritumisirskien takia viranomaiset eivät suositele kausityöhön jonkun toisen maan myöntämää D-viisumia, Hyttinen kertoi.

Talvipäivien osallistujat halusivat tietää, saako kausityöhön palkata henkilöä, jolla on niin kutsuttu harmaa passi.

Harmaita passeja on esimerkiksi Virossa asuvilla henkilöillä, joilla on pysyvä oleskelulupa mutta ei kansalaisuutta. Viro on Schengen-maa, joten sen passilla saa liikkua vapaasti Suomeen ja tehdä kausityötä enintään 90 vuorokautta, Hyttinen selitti.

Häneltä kysyttiin myös, voiko turvapaikanhakijan palkata

kausitöihin. ”Voi, mikäli hänellä on todistus työnteko-oikeudesta.”

Mustikanpoimijoiden kohtelu ihmetyttää

Suomeen tulee tänäkin vuonna noin 3 000 thaimaalaista poimaan metsämarjoja.

Heidän huonosta kohtelusta tai pienistä tienesteistä nousee joka vuosi kohu. Erityisesti puheenaiheeksi nousee poimijoiden asema suhteessa marjoja ostaviin yrityksiin.

Julkisuudessa ei aina tehdä selkeää eroa metsämarjanpoimijoiden ja puutarhatilojen ulkomaaisten kausityöntekijöiden työn tekemisen eroista.

”Tämä on jokavuotinen mediaongelma meille marjan- ja hedelmänviljelijöille”, eräs talvipäivien osallistuja huomautti.

Hyttiseltä tiukattiinkin, miksi metsämarjanpoimijat tekevät töitä ilman työsuhdetta.

”Työneuvosto on käsitellyt asiaa. Linjauksen mukaan työsuhteen edellytys ei täyty. Heidän katsotaan tulleen poimimaan marjoja itsenäisinä henkilöinä.”

MAIJA ALA-SIURUA

Tukes ja Fimea ovat eri mieltä eläinlääkkeiden mahdollisista ympäristöriskeistä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes tiedotti viime viikolla viraston olevan huolissaan eläinlääkkeiden ympäristövaikutuksista.

Tukesi tiedotteen mukaan uuden lääkkeen myyntilupa edellyttää ympäristövaikutusten tutkimista, mutta Euroopassa käytössä on yhä paljon vanhoja lääkkeitä, joiden ympäristövaikutuksia ei ole tutkittu. MT uutisoi asian verkossa 5.3.

Uutisen jälkeen Lääkealan turvallisuus- ja kehittämisskeskus Fimea ilmoitti, että vuodesta 2000 lähtien uusilta

lääkkeiltä vaadittua ympäristövaikutusten arviointia on edellytetty myös aiemmin myyntiin tulleilta lääkkeiltä.

Suomessa asia on Fimean mukaan hoidettu vaatimusten mukaisesti. Tiedossa ei ole, että muuallakaan EU:ssa olisi käytössä myyntiluvallisia eläinlääkkeitä, joiden vaikutuksia ympäristöön ei ole tutkittu.

Tukesi väitteen perusteella pitäisi epäillä, että jäsenvaltiot olisivat rikkoneet tai laiminlyöneet lainsäädäntöä. Fimea huomauttaa MT:lle lähettämässään vastineessa.

Turvallisuutta tutkittu jo 15 vuotta

Fimea vastaa eläinlääkevalmistesten ympäristöriskien arvioinnista Suomessa.

Arviointi perustuu eläinlääkedirektiiviin, jonka mukaisesti kaikille ennen vuotta 2000 myyntiluvan saaneille eläinlääkevalmisteille tehtiin ympäristöriskien arviointi 2000-luvun alussa.

Kaikkiin uusien eläinlääkkeiden myyntilupahakemuksiin on sen jälkeen kuulunut ympäristöriskien arviointi. Suomessa ei ole käytössä yhtään myynti-

luvallista eläinlääkevalmistetta, uutta tai vanhaa, jolle ei olisi tehty ympäristöriskien arviointia, Fimea ilmoittaa.

Ympäristöriskit arvioidaan lain ja Euroopan lääkeviraston ohjeiden mukaan.

Esimerkiksi yksittäiselle seuraläimelle käytettävän eläinlääkkeen ympäristöriskien arviointi on kevyt, kun taas tuotantoeläinten ryhmäkohtaiseen loishäätövalmisteiden arviointi edellyttää laajoja tutkimuksia ja selvityksiä.

Arvioinnin perusteella valmisteen käyttöohjeisiin lisätään

tarvittaessa riskinhallintatointia, kuten ohjeita lannan levitykseen.

Valmistekohtaisesta tehoainekohtaiseen

Tukesi ja Saksan ympäristöviranomaisen (UBA) mielestä Euroopan komission ehdotuksessa uudeksi eläinlääkeasetukseksi ei oteta riittävän hyvin huomioon ympäristönsuojelua.

Tukes ehdottaa, että eläinlääkkeiden ympäristöriskien arviointi tulisi tehdä vaikuttavan aineen osalta eikä valmistekohtaisesti.

”Tarvittavien eläinkokeiden määrä vähenisi, ja sekä teollisuus että viranomaiset säästäisivät voimavaroja. Samalla arviointien taso ja julkisuus parani ja myös ympäristönsuojelun taso kohentuisi”, Tukesi johtaja **Esa Nikunen** totesi tiedotteessa.

Fimean mukaan asian selvittely EU:ssa on kesken, eikä siihen voi vielä tässä vaiheessa ottaa muuta kantaa kuin että asian tutkiminen on kannatettavaa.

TERHI TORIKKA

Kauran oljesta löytyi paljon homemyrkkyjä

Kotieläinten kuivikkeena käytetyssä oljessa saattaa piillä yllättävä terveysriski tuotantoeläimille. Ruotsalaiset tutkijat mittasivat viime syksynä korjatuista olkipaaleista korkeita hometoksiinien pitoisuuksia, niin korkeita, että ne voivat olla haitallisia ja jopa vaarallisia pikkuporsaille.

Ruotsin eläinlääketieteen laitoksen SVA:n tutkijat mittasivat homeita kymmenistä olkipaaleista viime syksynä heti puintien jälkeen.

Mukana oli kauran, ohran ja vehnän olkea.

Jokaisesta paalista löytyi homemyrkkynä tunnettua deoksinivalenolia, donia. Myös zearalenonin, zenin, pitoisuudet olivat koholla mutta eivät yhtä hälyttävästi.

Tutkimuksessa kerättiin useita kymmeniä olkipaaleja. Kauran oljesta mitattiin keskimäärin 6 700 mikrogrammaa donia olkikilosta, kun rehuviljan hylkäysraja on 8 000 mikrogrammaa. Hylkäysraja ylittyi kahdeksassa paalissa.

Homemyrkkysten määrä ylitti kymmenkertaisesti porsaiden rehuissa turvallisina pidetyn rajan.

Homemyrkyt aiheuttavat muun muassa ruokahaluttomuutta ja hidastavat kasvua sekä jopa lisäävät tartuntatautien riskiä porsaille, kertoo tutkija **Erik Nordkvist** SVA:sta.

Ohran oljissa oli keskimäärin hieman enemmän homemyrkyä kuin porsaille tarkoitettussa rehussa saa olla. Vehnäpaaleissa jäätiiin täpärästi sen alle, keskimäärin, mutta vaihtelut olivat isoja jopa samalta pelloilta kerätyissä paaleissa.

Homelöydös ei yllättänyt Laboratoriopäällikkö **Veli Hietaniemi** Luonnonvarakeskus Luksesta on alustavasti tutustunut ruotsalaisten tuloksiin. Ensimmäisiä havaintoja esiteltiin syksyn Fusarium-seminaarissa. Homemyrkkysten löytyminen oljesta oli odotettua. Taudin-

MARKKU VUORIKARI

Paalista ei välttämättä näe, paljonko homemyrkyjä oljessa on.

aiheuttaja talvehtii maassa ja nousee kortta pitkin tähkään. Hometoksiineista on ollut eniten riesaa kauran jyvässä. Sama toistui, kun verrattiin olkien homemääriä.

Hietaniemen mukaan ruotsalaiset ovat tutkineet Fusarium graminearum -sienen tuottamia homemyrkyjä.

Kyseinen sieni on ilmeisesti vielä harvinainen Suomessa, sillä se suosii meitä lämpimämpiä oloja, mutta sen tiedetään siirtyvän koko ajan pohjoisemmaksi.

Sieni tunnetaan ärhakkänä homemyrkkysten tuottajana. Sientä ja homemyrkyjä ei pysy silmämääräisesti arvioimaan

jyvistä eikä oljesta.

Maahan jäänyt olki saattaa lisätä taudinaiheuttajaa, ja suorakylvöä on sen takia pidetty riskialttiimpana kuin kyntöviljelyä, mutta näyttöä siitä ei ole.

”Olkien kerääminen saattaisi auttaa”, Hietaniemi miettii.

Korkeat homepitoisuudet vaativat lisätutkimusta, jotta

tiedetään, onko tilanne on Suomessa samanlainen.

Siat herkimpiä

Luken vanhemman tutkijan **Hilkka Siljander-Rasin** mukaan tähän asti on keskitytty rehujen ja viljan hometoksiinihin eikä olkea ole juuri mietitty, vaikka se on yleinen kuivike.

Kotieläimistä kaikenikäiset siat pikkupossuista emakkoihin ovat erittäin herkkiä homemyrkyille, samoin siipikarja.

Nautaeläimet sietävät homeita yksimahaisia paremmin, mutta homeiset rehut on syytä jättää käyttämättä, Siljander-Rasi toteaa.

VEIKKO NIITYMÄÄ

Halpa öljy ja euro kirittivät vehnää

Vehnän hinta puhkaisi perjantaina iltapäivällä 190 euron rajan tonnilta Pariisin hyödykepörsissä. Samalla alettiin uumoilla, että pitkä vakaiden 184–190 euron tonnihintojen kausi on ohi.

Viljojen eurohinnat saivat viime viikolla tukea halpenevasta eurosta ja öljystä. Euron vaihtokurssi dollariin nähden solahdi perjantaina alle 1,05:een ja öljyn tynnyrihinta vajosi alle 45 dollariin.

Halpa euro suosii eurooppalaisia viejiä. Komissio myönsi viime viikolla 1,6 miljardin kilon venttiluvat vehnälle, mikä jää vain hitusen kauden ennätyksestä tammii-helmikuun taitteessa.

Tilanteen ei odoteta muuttuvan lähiaikoina, ja maailmalla viljan ostajat katsovat ensimmäiseksi Eurooppaan.

Yhdysvaltojen maatalousministeriö julkaisi tiistaina maalis-kuun sato- ja varastoraportin, joka oli odotettua pessimistisempi. Ministeriö alensi satoennusteita enemmän kuin sijoittajat odottivat, mikä puski hintoja varovaisesti ylöspäin.

Euroopassakin analyytikot ahkeroivat ensi syksyn satoennusteita.

Yhteistä on, että unionin vilja- ja öljykasvisadon odotetaan jäävän viime syksyä heikommaksi. Ranskassa syysviljat voivat hyvin, mutta Saksassa, Englannissa ja Puolassa tuskin päästään lähellekään viime vuoden satoja.

Synkin ennuste saatiin EU-viljelijöitä edustavalta Copalta, joka povaa 8 prosentin sadon laskua. Pääsyynä järjestö pitää EU:n maatalouspolitiikkaa ja viherherryttämispäätöksiä. Vilja-alan povataan supistuvan 4 prosenttia viherryttämisehtojen takia.

Viime syksyn huippusadon ansiosta EU-maiden varastoissa riittänee silti reilusti viljaa kesään 2016 saakka.

Suomessa viljan hintojen käänne näyttää toteutuvan. Maaseudun Tulevaisuuden seuranassa on tällä viikolla 63 ostotarjousta, joissa laskua on 12 ja nousua 4 tarjouksessa kahden viikon takaiseen listaan verrattuna.

VEIKKO NIITYMÄÄ